

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jaromíra Klepše a soudkyně JUDr. Ing. Viery Horčicové a soudce JUDr. Vladimíra Gabriela Navrátila v právní věci

žalobkyně: Z. Š.
bytem X

proti

žalované: Česká advokátní komora
sídlem Národní 16, 110 00 Praha 1

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 8. 8. 2024, č.j. 10.04-000034/24-0003

takto:

- I. Žaloba **se zamítá.**
- II. Žalobkyně **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalované **se** náhrada nákladů řízení **nepřiznává.**

Odůvodnění:

I. Předmět sporu, napadené rozhodnutí

1. Žalobkyně žalované zaslala vyplněnou formulářovou „Žádost o právní službu za úplatu pro fyzickou osobu (§ 18c odst. 4 věta druhá zákona o advokacii)“ ze dne 3. 7. 2024 (dále také „žádost“). V žádosti uvedla, že požaduje určení advokáta pro soudní řízení vedené u Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. 6 As 142/2024, o kasační stížnosti proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 3. 4. 2024, č. j. 8 A 98/2023 – 38. K žádosti přiložila čestné prohlášení ze dne 3. 7. 2024 o odmítnutí žalobkyně oslovenými advokáty ve věci převzetí zastoupení v uvedené věci. Žádost pak doplnila podáním ze dne 16. 7. 2024, ve kterém doložila odmítnutí zastupování žalobkyně v dané věci ze strany advokáta Mgr. J. B.
2. Žalovaná vydala dne 8. 8. 2024 rozhodnutí č.j. 10.04-000034/24-0003 (dále jen „*napadené rozhodnutí*“), kterým rozhodla tak, že se žalobkyni advokát k poskytnutí právní služby za úplatu podle ustanovení § 18c zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění do 31. 3. 2025 (dále jen „*zákon o advokacii*“) neurčuje.
3. Své rozhodnutí žalovaná zdůvodnila tím, že žalobkyně svou žádostí ze dne 3. 7. 2024 nevyhověla požadavkům ustanovení § 18c odst. 2 a 3 zákona o advokacii.
4. Žalobkyně jakožto žadatelka o určení advokáta k poskytnutí právní služby za úplatu podle ustanovení § 18c zákona o advokacii podle žalované konkrétně pochybila tím, že neuvedla datum zahájení řízení a datum doručení posledního rozhodnutí orgánu. Ačkoliv tedy žalobkyně kasační stížnost podala sama, není zřejmé, zda tak učinila včas; neprokázala tím pádem včasnost své žádosti v souladu s ustanovením § 18 odst. 2 zákona o advokacii.
5. Dále žalobkyně řádně nedoložila, že nejméně dva oslovení advokáti nepřevzali její právní zastoupení. Ačkoliv jsou podmínky určování advokátů žalovanou žalobkyni známy, žalobkyně přesto doložila odmítnutí toliko jedním advokátem, Mgr. J. B. ze dne 4. 7. 2024. Žalobkyně se s odkazem na rozsudek Městského soudu v Praze (dále též „*soud*“ nebo „*městský soud*“) ze dne 29. 6. 2023, č.j. 10 A 109/2022 – 40 dovolávala svého čestného prohlášení, podle kterého dne 2. 7. 2024 formou SMS o zastoupení ve věci sp. zn. 6 As 142/2024 žádala advokáty Mgr. J. B. a Mgr. K. Š., kteří její zastoupení odmítli. Žalovaná však toto čestné prohlášení nepovažovala za dostatečný důkaz, neboť subjektivní čestné prohlášení dostatečně věrohodně neprokazuje skutečné oslovení uváděných advokátů. Z judikatury (rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 29. 6. 2023, č.j. 10 A 109/2022 – 40, bod 47, rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 2. 2024, č. j. 7 As 217/2023 – 28, bod 17, a ze dne 27. 6. 2024, č. j. 8 As 22/2024 – 57, bod 18) vyplývá, že žalobkyně byla v souladu s ustanovením § 18c odst. 3 zákona o advokacii povinna oslovení alespoň dvou advokátů prokázat objektivně, byť neformálně.

II. Žaloba a vyjádření žalované

6. Žalobkyně v žalobě předně namítala nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí, neboť v jeho výroku nebylo uvedeno, v jaké věci se advokát neurčuje. Výrok tohoto rozhodnutí je podle žalobkyně neurčitý a nepřezkoumatelný.

7. Žalovaná uvedla, že pokud nejméně dva oslovení advokáti nepřevzou právní zastoupení, je nutné žalované tuto skutečnost ve smyslu ustanovení § 18c odst. 3 zákona o advokacii doložit, přičemž tento závěr vyplývá přímo ze zákona a byl potvrzen judikaturou Městského soudu v Praze (rozsudek ze dne 28. 6. 2023, č. j. 15 A 73/2021 – 31 a ze dne 25. 7. 2023, č. j. 17 A 93/2022 – 42) i Nejvyššího správního soudu (rozsudek ze dne 29. 2. 2024, č. j. 7 As 217/2023 – 28 a ze dne 27. 6. 2024, č. j. 8 As 22/2024 – 57). Žalobkyně však s odkazem na tyto rozsudky nesouhlasí, neboť se týkají rozhodnutí žalované o neurčení advokáta k poskytnutí bezplatné právní služby, nikoliv za úplatu.
8. Žalovaná nadto v napadeném rozhodnutí nereflektovala novelu zákona o advokacii účinnou od 1. 1. 2024. K této změně došlo v důsledku nálezu Ústavního soudu ze dne 24. 1. 2023, sp. zn. Pl. ÚS 44/21, jehož bod 54 žalobkyně citovala. V této souvislosti za nesporné označila, že novela zákona o advokacii nemá žádnou spojitost se zákonem č. 349/2023 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s konsolidací veřejných rozpočtů (dále jen „zákon č. 349/2023 Sb.“), neboť novela zákona o advokacii je toliko jeho přílepkem.
9. Žalobkyně dále soudu navrhovala, aby zvážil, zda novela zákona o advokacii účinná od 1. 1. 2024 není protiústavní ve smyslu ustanovení článku 95 odst. 2 ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústavy České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „Ústava“), a zda předloží posouzení této otázky Ústavnímu soudu. Citovala body 19 a 21 nálezu Ústavního soudu ze dne 24. 1. 2023, sp. zn. Pl. ÚS 44/21, obsahující vyjádření žalované, podle které by povinnost určit advokáta k poskytnutí právních služeb za úplatu narušovala hospodářskou soutěž ve smyslu ustanovení § 19a zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, ve znění pozdějších předpisů, přičemž k otázce role advokáta v případech povinného zastoupení zdůraznila, že odmítnutí zastupovat klienta před Ústavním soudem může být vyslovením právního názoru na věc, se kterým se klient odmítá ztotožnit, nikoliv projevem neochoty advokáta právní službu poskytnout či projevem nefunkčnosti základního systému právní pomoci spočívající v hospodářské soutěži advokátů. Žalobkyně má za to, že důsledkem výše citovaného vyjádření žalované je novela zákona o advokacii účinná od 1. 1. 2024, která nerespektuje bod 52 nálezu Ústavního soudu ze dne 24. 1. 2023, sp. zn. Pl. ÚS 44/21, protože se neprojevila v ustanovení § 18 odst. 2 zákona o advokacii; to po novele účinné od 1. 1. 2024 nadále obsahuje jen právo advokáta k poskytnutí právní rady podle ustanovení § 18a zákona o advokacii a právní služby podle ustanovení § 18c citovaného zákona, tedy bezplatné právní služby. Z bodu 52 tohoto nálezu se přitom podává, že Ústavní soud neshledal protiústavnost napadeného ustanovení v rozšíření bezplatné právní pomoci na určité typy řízení, ale v tom, že současně z poskytnutí právní pomoci paušálně vylučuje žadatele, kteří se nemohou právní pomoci z důvodů jiných, než jsou příjmové a majetkové poměry.
10. Jelikož žalovaná v napadeném rozhodnutí rozhodla podle ustanovení § 18c zákona o advokacii, podle žalobkyně lze důvodně pochybovat o zákonnosti přílohy č. 5 vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 120/2018 Sb., o stanovení formulářů žádosti o určení advokáta a formuláře podnětu k poskytnutí jednorázové právní rady, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška“), kterou je formulář „Žádosti o právní službu za úplatu pro fyzickou osobu (§ 18c odst. 4 věta druhá zákona o advokacii)“. V ustanovení § 18c odst. 4 věta druhá zákona o advokacii, ve znění novely z 1. 1. 2024, je stran podrobností náležitostí žádosti, způsobu dokazování příjmových a majetkových poměrů žadatele v případě žádosti o poskytnutí bezplatné právní pomoci a rozsahu povinně sdělovaných údajů žalobkyni odkázáno na vyhlášku, k jejímuž vydání je zmocněno Ministerstvo spravedlnosti. Lze proto

pochybovat o zákonnosti požadavku v této žádosti uvádět jména dvou advokátů, kteří odmítli právní službu ve věci poskytnout, když nový formulář žádosti „za úplatu“ od 1. 1. 2024 vychází z nového znění ustanovení § 18c odst. 4 věty druhé zákona o advokacii, která se však týká bezplatného poskytnutí právních služeb.

11. Protože nový formulář žádosti o poskytnutí žádosti o právní službu za úplatu nemá oporu v ustanovení § 18 odst. 2 ve spojení s § 18c odst. 2 a 3 zákona o advokacii, ve znění od 1. 1. 2024, ve kterých se neprojevovalo rozlišení mezi poskytnutím žádosti za úplatu a bezúplatně, nelze podle žalobkyně dospět k závěru, že nesplnila podmínky ustanovení § 18 odst. 2 a § 18c odst. 3 zákona o advokacii.
12. Stran včasnosti žádosti žalobkyně odkázala na rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 5. 2023, č. j. 9 As 122/2022 – 36 a ze dne 1. 6. 2023, č. j. 1 As 23/2023 – 21. Pokud měla žalovaná za to, že její žádost nebyla včasná, měla ji pro opožděnost zamítnout. Postup žalované svědčí o tom, že věděla o možnosti ověřit podání kasační stížnosti z internetových stránek Nejvyššího správního soudu.
13. Žalovaná ve vyjádření k žalobě navrhovala, aby soud žalobu jako nedůvodnou podle ustanovení § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.
14. Předně popsala průběh řízení o žádosti žalobkyně před žalovanou. Již v této souvislosti namítala, že žalobkyně si v žádosti, včetně příloh, protirečí; ačkoliv žalobkyně tvrdila odeslání žádosti o právní zastoupení advokátům ve formě SMS zprávy dne 2. 7. 2024, čestné prohlášení, ve kterém konstatovala nereagování na poptávku poskytnutí právní služby ze strany advokátky Mgr. Š., datovala hned dnem následujícím, tedy 3. 7. 2024. Podle žalované takový postup zcela zřejmě není aktivním odmítnutím poptávané právní služby.
15. Žalovaná dále zopakovala argumenty obsažené v napadeném rozhodnutí k oběma důvodům (včasnost žádosti a oslovení dvou advokátů), pro které žalobkyni advokáta neurčila.
16. Žalovaná namítala, že řízení o kasační stížnosti žalobkyně, pro které žádala o určení advokáta, bylo již skončeno, a to usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 7. 2024, č. j. 6 As 142/2024 – 26, pro neodstranění vady spočívající v nezaplacení soudního poplatku. Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu žalobkyně sice napadla ústavní stížností, Ústavní soud však dne 23. 9. 2024 usnesením sp. zn. I.ÚS 2611/24 její stížnost odmítl, neboť žalobkyně se neřídila poučeními, že musí být zastoupena advokátem od počátku řízení. Žalovaná v této souvislosti poukázala na skutečnost, že ke dni 14. 10. 2024, kdy žalobkyně sepisovala zde posuzovanou žalobu, bylo ve věci, pro kterou se žalobkyně domáhala určení advokáta, již rozhodnuto a toto rozhodnutí Nejvyššího správního soudu již bylo dokonce přezkoumáno Ústavním soudem. O ukončení řízení před Nejvyšším správním soudem věděla žalobkyně dokonce již v době, kdy vůči žalované podáním doplnila svou žádost o určení advokáta. Spor vedený před městským soudem ve věci této žaloby tak žalovaná považuje za spor akademický, neboť předmět právní služby již zanikl. Žalobkyně se soudí pro samotné řízení, nikoliv pro ochranu svých veřejných subjektivních práv. Pro procesní postup žalobkyně, který podle žalované nemá za cíl ochranu práva, žalovaná žádá o přiznání náhrady nákladů soudního řízení.
17. Novela zákona o advokacii účinná od 1. 1. 2024 (ani nálezy Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 44/21) se nedotkla znění ustanovení § 18 odst. 2 zákona o advokacii, pročez ten, kdo právní službu poptává, si má přednostně advokáta zvolit. Pokud si jej zvolit nemůže, má se obrátit na soud se žádostí o ustanovení advokáta; teprve v situaci, kdy s touto žádostí úspěšný není,

se může na žalovanou obrátit s žádostí o určení advokáta. Žalovaná argumentovala, že pokud žalobkyně chce být v takové míře aktivní vůči soudní moci a podávat desítky či spíše stovky žalob, má si pro zajištění právní pomoci zvolit tu nejpřirozenější cestu v podobě zvoleného advokáta, nikoliv se spoléhat na žádosti o ustanovení advokáta soudem či určení advokáta žalovanou. Tyto instituty jsou totiž výjimečnými, nikoliv pravidelnými či téměř nárokovými postupy.

18. Žádost žalobkyně podala již za účinnosti novely zákona o advokacii účinné od 1. 1. 2024. Novela přinesla mimo jiné nové znění ustanovení § 23 odst. 5 zákona o advokacii. Žalovaná v této souvislosti zdůraznila, že se týká právní pomoci za úplatu. Toto ustanovení je však nutno číst ve vztahu k ustanovení § 18c odst. 3 zákona o advokacii, který upravuje situaci, kdy nejde o poskytnutí právní služby na náklady státu podle ustanovení § 23 odst. 3 téhož zákona. Žalobkyně přitom žádala právě o určení advokáta za úplatu, nikoliv o poskytnutí právní služby na náklady státu. V takové situaci však bylo povinností žalobkyně označit alespoň dva advokáty, na které se s žádostí o poskytnutí právní služby obrátila, a kterými byla odmítnuta. Odmítnutí by nadto muselo být žalobkyní prokázáno. Žalobkyně výše uvedené nesplnila.
19. Žalovaná konečně argumentovala, že nerozumí polemice s obsahem formulářových vzorů žádosti obsažené v žalobě. Společně s výše upřesněnou novelou zákona o advokacii došlo i k novele vyhlášky, která nově obsahuje žádost o bezplatnou právní službu pro fyzickou osobu (příloha č. 3) a žádost o právní službu za úplatu pro fyzickou osobu (příloha č. 5). Zákonným základem pro bezplatnou právní službu je ustanovení § 23 odst. 3 zákona o advokacii, pro tu placenou potom ustanovení § 23 odst. 5 téhož zákona. Tato úprava obsažená v zákoně a vyhlášce se žalované jeví jako přehledná.
20. Na vyjádření žalovaného reagovala žalobkyně replikou ze dne 26. 5. 2025. Předně omluvila svou neúčast na jednání před městským soudem. Tu odůvodnila svým původním očekáváním, že soud z úřední povinnosti vysloví nicotnost napadeného rozhodnutí z důvodu neexistence zákonného podkladu a s tím spojenou vnitřní rozporností tohoto rozhodnutí.
21. Zopakovala v žalobě obsaženou argumentaci, že ustanovení § 18 odst. 2 zákona o advokacii nadále obsahuje jen právo na určení advokáta k poskytnutí bezplatných právních služeb. Formulář žádosti o právní službu za úplatu ve znění od 1. 1. 2024 však obsahuje požadavky vycházející z ustanovení § 18 odst. 2 zákona o advokacii. Podle žalobkyně je otázkou, zda má tento formulář oporu v nálezů Ústavního soudu ze dne 24. 1. 2023, sp. zn. Pl. ÚS 44/21, a v zákoně o advokacii. Městský soud totiž doposud nezohlednil rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 11. 2023, č. j. 2 As 260/2023 – 37, podle kterého nedoložení relevantních skutečností k majetkovým poměrům žalobkyně ani nepředložení pravomocného usnesení soudu o neustanovení zástupce nemohly být důvodem pro zamítnutí žádosti, neboť žalobkyně by tím byla fakticky paušálně vyloučena z práva na přístup k soudu a právní pomoc. Požadavek uvést údaje o ustanovení zástupce soudem v žádosti o právní službu za úplatu je s ohledem na výše uvedený rozsudek podle žalobkyně nesporně neopodstatněný.
22. Městský soud potom doposud nepostavil najisto, zda se novela účinná od 1. 1. 2024 měla projevit také ve vztahu k právnímu rámci pro majetné žadatele, kteří nemají nárok na bezplatnou právní pomoc. Novela účinná od 1. 1. 2024 totiž toliko vypustila podmínku příjmových a majetkových poměrů z ustanovení § 18c odst. 1 zákona o advokacii a do

ustanovení § 23 téhož zákona vložila nový odstavec 5. Mezera v zákoně o advokacii však novelizací odstraněna nebyla. V žádném odstavci ustanovení § 18c zákona o advokacii se nadto nevyskytuje slovní spojení „za úplatu“ či možnost žalované určení advokáta za úplatu zrušit. Přetrvávající přítomnost mezery v zákoně dokládá také nový formulář žádosti o právní službu za úplatu pro fyzickou osobu.

23. K ustanovení § 23 odst. 5, resp. § 18c, zákona o advokacii namítala, že městský soud se v tomto řízení doposud nevypořádal s otázkou, zda v kontextu nálezu Ústavního soudu ze dne 24. 1. 2023, sp. zn. Pl. ÚS 44/21 toto ustanovení ob stojí. Na jedné straně totiž ustanovení § 23 odst. 5 zákona o advokacii výslovně umožňuje žalovanou požádat o určení advokáta za úplatu, na druhou stranu tak ustanovení § 18c téhož zákona činí pouze implicitně. Rozpor s výše uvedeným nálezem Ústavního soudu žalobkyně dále spatřovala v tom, že ve formuláři žádosti o právní službu za úplatu pro fyzickou osobu byl ponechán požadavek uvést údaj o ustanovení zástupce soudem (prokazování příjmových a majetkových poměrů žadatele soudu), čímž z poskytnutí právní pomoci nadále paušálně vylučuje žadatele, kteří se nemohou právní pomoci domoci z jiných než příjmových a majetkových poměrů. Zákon o advokacii tak nadále výslovně neobsahuje žádné ustanovení o určení advokáta za úplatu, neboť novelou účinnou od 1. 1. 2024 nedošlo k novelizaci ustanovení § 18 odst. 2 a § 18c odst. 3 zákona o advokacii, jak připustil městský soud v bodě 27 rozsudku ze dne 14. 5. 2025, č. j. 18 A 88/2024 – 51.
24. Doplnila, že argumentace žalované nemá oporu např. v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 5. 2023, č. j. 9 As 122/2022 – 36. Z bodu 14 tohoto rozsudku se podává, že pokud zákonodárce v zákoně o advokacii pravidla stran včasnosti žádosti neupravil, použijí se obecná pravidla počítání lhůt ze správního řádu; žalovaná k posouzení včasnosti nemohla přistupovat svévolně. Žalovaná o neurčení advokáta rozhodla podle ustanovení § 18c zákona o advokacii, který se však i po novele účinné od 1. 1. 2024 týká pouze bezplatné právní služby. Požadovala přitom splnění podmínek podle ustanovení § 18c odst. 3 a § 18 odst. 2 téhož zákona, byť obě tato ustanovení výše uvedenou novelizací dotčena nebyla. Žalovaná si tak podmínky pro určení advokáta za úplatu stanovila bez zákonné úpravy, neboť zákonodárce žádné podmínky pro určení advokáta za úplatu jasně, určitě a srozumitelně nevyjádřil. Zákon o advokacii totiž již od 1. 7. 2018 neobsahuje žádné ustanovení stran určení advokáta za úplatu. Pro absenci zákonného podkladu je tedy napadené rozhodnutí nicotné.
25. V návaznosti na žalobu a výše uvedené skutečnosti požadovala, aby soud podle ustanovení § 76 odst. 3 s. ř. s. vyslovil nicotnost napadeného rozhodnutí a zopakoval svůj požadavek na postup podle ustanovení článku 95 odst. 2 Ústavy.

III. Jednání

26. Jednání ve věci se před městským soudem konalo 29. 5. 2025. Obě procesní strany se z jednání omluvily; to se tak konalo v jejich nepřítomnosti. Soud proto rozsudek vyhlásil vyvěšením na úřední desku podle § 49 odst. 12 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, dále jen („s. ř. s.“).
27. Soud neprovedl důkazy navrhované žalobkyní: rozhodnutím ze dne 8. 8. 2024, č.j. 10.04-000034/24-0003 (napadeným rozhodnutím) a žádostí žalobkyně ze dne 3. 7. 2024. Jedná se totiž o součásti předloženého správního spisu, kterým se dokazování neprovádí (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 1. 2009, č. j. 9 Afs 8/2008 – 117, [č. 2383/2011 Sb. NSS]).

IV. Posouzení věci Městským soudem v Praze

28. Soud ověřil, že žaloba byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou a splňuje všechny formální náležitosti na ni kladené. Soud přezkoumal žalobou napadené rozhodnutí v rozsahu uplatněných žalobních bodů, jimiž je vázán (§ 75 odst. 2 věta první zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, dále jen „s. ř. s.“), jakož i z pohledu vad, k nimž je povinen přihlížet z úřední povinnosti, a vycházel přitom ze skutkového i právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s. ř. s.).
29. Ze spisu žalované soud zjistil následující rozhodné skutečnosti.
30. Žalobkyně podáním ze dne 3. 7. 2024 požádala žalovanou o určení advokáta k poskytnutí právní pomoci za úplatu. Stran účelu, pro který žádala o určení advokáta žádala, označila soudní řízení, kolonky k probíhajícímu řízení však nevyplnila. K popisu věci uvedla, že poptávanou právní službou má být „kasační stížnost proti rozsudku Městského soudu v Praze č. j. 8 A 98/2023 - 38 ze dne 3. 4. 2024 (u NSS vedeno pod sp. zn. 6 As 142/2024)“. K uvedení jmen advokátů, kteří odmítli právní službu ve věci poskytnout, označila Mgr. J. B. a Mgr. K. Š.
31. Přílohou tohoto podání bylo zaprvé čestné prohlášení datované z 3. 7. 2024, v němž uvedla, že dne 2. 7. 2024 požádala formou SMS zprávy Mgr. J. B. a Mgr. K. Š. o zastoupení ve věci kasační stížnosti pod sp. zn. 6 As 142/2024, přičemž Mgr. Š. žalobkyni na SMS dosud neodpověděla, a Mgr. J. B. přislíbil, že jí vydá potvrzení o odmítnutí zastoupení žalobkyně v této věci. Zadruhé průvodní dopis s odkazem na nálezy Ústavního soudu ze dne 24. 1. 2023, sp. zn. Pl. ÚS 44/21, a citací rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 11. 2023, č. j. 2 As 260/2023 – 37.
32. Dne 16. 7. 2024 výše uvedou žádost žalobkyně doplnila o potvrzení o odmítnutí poskytnutí právních služeb Mgr. J. B., které bylo datováno dne 4. 7. 2024.
33. Žalovaná dne 8. 8. 2024 rozhodla o žádosti žalobkyně žalobou napadeným rozhodnutím. To bylo žalobkyni doručeno dne 13. 8. 2024.
34. Soud dále pristoupil k vypořádání žalobních námitek. Předně se zabýval námitkou nepřezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí spočívající v jeho neurčitosti.
35. Podle ustanovení § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s. soud zruší napadené rozhodnutí pro vady řízení bez jednání rozsudkem pro nepřezkoumatelnost spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí. Ve zde posuzovaném případě žalobkyně namítá, že ve výroku napadeného rozhodnutí nebylo specifikováno, v jaké věci se advokát žalobkyni neurčuje. Namítala tedy vadu nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti.
36. Soud v tomto kontextu připomíná, že zrušení rozhodnutí pro nepřezkoumatelnost je vyhrazeno těm nejzávažnějším vadám rozhodnutí, kdy pro absenci důvodů či pro nesrozumitelnost skutečně nelze rozhodnutí meritorně přezkoumat. (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 1. 2013, č. j. 1 Afs 92/2012 – 45, či ze dne 29. 6. 2017, č. j. 2 As 337/2016 – 64). Rozhodnutí potom nemůže být nepřezkoumatelné pro nesrozumitelnost tehdy, je-li rozpor v něm odstranitelný výkladem, tj. nebudou-li po interpretaci napadeného Rozhodnutí jako celku – s přihlédnutím k obsahu spisu a k úkonům správních orgánů a účastníků – pochyby o jeho významu (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 8. 2006, č. j. 1 Afs 38/2006 – 72).

37. Z výroku napadeného rozhodnutí se podává, že žalovaný rozhodoval o žádosti ze dne 3. 7. 2024. Dle obsahu správního spisu vyplývá, že žalobkyně téhož dne požádala o určení advokáta ve dvou dalších věcech (krom nynější věci též ve věci 9 A 93/2022 a 22 A 11/2024). Z odůvodnění napadeného rozhodnutí však již vyplývá, že jde o tu žádost, kterou žalobkyně požádala žalovanou o určení advokáta k poskytnutí právní služby za úplatu podle ustanovení § 18c zákona o advokacii k zastoupení v řízení před Nejvyšším správním soudem, vedeným pod sp. zn. 6 As 142/2024, o kasační stížnosti proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 3. 4. 2024, č. j. 8 A 98/2023 – 38. Toto řízení bylo výslovně označeno v bodech 1 a 5 napadeného rozhodnutí, přičemž jiné řízení, pro které by žalobkyně mohla žádat o určení advokáta, v tomto rozhodnutí vůbec zmiňováno nebylo.
38. Ačkoliv tedy výrok žalovaného rozhodnutí nespecifikuje řízení, pro které se žalobkyni advokát k poskytnutí právní služby ve smyslu ustanovení § 18c zákona o advokacii neurčuje, nemá to žádný vliv na srozumitelnost a tedy přezkoumatelnost napadeného rozhodnutí. Z jeho obsahu jako celku je totiž naprosto jednoznačně seznatelné, kterého kasačního řízení u Nejvyššího správního soudu se výrok napadeného rozhodnutí týká.
39. Soud proto s ohledem na výše uvedené konstatuje, že napadené rozhodnutí netrpí vadou nepřezkoumatelnosti pro nesrozumitelnost.
40. K námitce žalobkyně, že novelizace zákona o advokacii zákonem č. 349/2023 Sb. byla provedena formou tzv. legislativního přílepku, se soud vyjádřil již v rozsudku ze dne 28. 11. 2024, č. j. 10 A 33/2024 – 27. Žalobkyně ani nyní nepřednesla žádné indicie o tom, že by při projednání tohoto zákona jak Poslaneckou sněmovnou, tak i Senátem nebyla dodržena ústavně stanovená pravidla zákonodárního procesu, konkrétně postup zákonodárního procesu upravený zákonem č. 90/1995 Sb., o jednacím řádu Poslanecké sněmovny, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 107/1999 Sb., o jednacím řádu Senátu, ve znění pozdějších předpisů i čl. 1 odst. 1, čl. 2 odst. 3, čl. 41 a čl. 44 odst. 1 Ústavy včetně čl. 2 odst. 2 Listiny. Žalobkyně poukázala na bod 54 nálezu Ústavního soudu ze dne 24. 1. 2023, sp. zn. Pl. ÚS 44/21, ve kterém Ústavní soud uvedl, že zákonodárce má při tvorbě nové právní úpravy přihlídnout ke znění ostatních nenapadených, avšak souvisejících ustanovení zákona o advokacii. Tato citace především sama o sobě neprokazuje, že by zákonodárce k těmto ustanovením při pozdější novelizaci nepřihlédl. Především pak nijak nepodporuje tvrzení žalobkyně, že by novelizace zákona o advokacii účinná od 1. 1. 2024 byla pouhým přílepkem. Soud proto neshledal existenci důvodu pro odklon od svého dříve vysloveného názoru, že přijatá novelizace zákona o advokacii nakonec souvisí i s konsolidací veřejných rozpočtů, neboť v zákoně o advokacii byly upraveny podmínky jak pro případy, kdy nebude pro právní službu určen advokát na náklady státu (tj. veřejného rozpočtu), tak podmínky, kdy se tak naopak na náklady státu stane.
41. Také námitku, že novela zákona o advokacii účinná od 1. 1. 2024 nerespektuje bod 52 nálezu Ústavního soudu ze dne 24. 1. 2023, sp. zn. Pl. ÚS 44/21, již žalobkyně v předcházejícím soudním řízení uplatnila a městský soud se k ní v rozsudku ze dne 28. 11. 2024, č. j. 10 A 33/2024 – 27, vyjádřil. Názor žalované vyslovený v bodech 19 a 20 citovaného nálezu Ústavního soudu předně nelze ztotožnit s názorem zákonodárce. A městský soud již v rozsudku ze dne 28. 11. 2024, č. j. 10 A 33/2024 – 27 vyložil, že podle jeho názoru zákonodárce dostatečně reagoval na výše citovaný nálezu a umožnil určení advokáta k právní službě v případech jak bezplatných žádostí, tak žádostí za úplatu.

42. Městský soud tedy ani v tomto případě neshledal důvod k odklonu od závěru, který k namítané protiústavnosti novely vyslovil zejména v bodě 27 rozsudku ze dne 22. 8. 2024, č. j. 10 A 41/2024 – 47. Další podmínky, za jejichž splnění lze advokáta určit (konkrétně žalobkyní namítané ustanovení § 18 odst. 2 a § 18c odst. 3 zákona o advokacii), pak podle výše vysloveného názoru soudu (vycházejí ze smyslu a účelu těchto podmínek) obstojí zcela nezávisle na ustanovení § 18c odst. 1 zákona o advokacii a nijak nebrání žadatelům, aby se domohli poskytování právních služeb ať už na základě bezplatné či úplatné žádosti. Podle názoru městského soudu proto nebylo třeba, aby zákonodárce tyto podmínky zvláště přehodnotil či dával do souladu se závěry nálezu. Soud se tedy neztotožnil se žalobkyní, že by ustanovení § 18 odst. 2 zákona o advokacii i po novelizaci mělo upravovat pouze právo na určení pouze bezplatné právní služby.
43. S ohledem na výše uvedené proto soud nepovažuje novelu zákona o advokacii účinnou od 1. 1. 2024 za protiústavní, pročez neshledal důvod k podání návrhu k Ústavnímu soudu podle ustanovení článku 95 odst. 2 Ústavy.
44. Žalobkyně dále namítala, že žalovaná rozhodla, aniž by zohlednila novelizaci zákona o advokacii, která nabyla účinnosti dne 1. 1. 2024. Pochybovala o zákonnosti požadavku doložení jmen dvou oslovených advokátů, kteří ji odmítli právní službu poskytnout, neboť příloha č. 5 vyhlášky upravující poskytnutí právních služeb za úplatu podle žalobkyně nemá adekvátní zákonný základ.
45. Zákon o advokacii pro určení advokáta k poskytnutí právní služby vyžaduje kumulativní splnění v něm obsažených podmínek. K zamítnutí žádosti postačí, pokud žadatel o určení advokáta nesplní i jen jednu z nich (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 7. 2023, č. j. 3 As 9/2022 – 29, ze dne 29. 2. 2024, č. j. 7 As 217/2023 – 28, a ze dne 10. 4. 2024, č. j. 7 As 195/2023 – 44).
46. V první řadě zásadní podmínky vyplývají z ustanovení § 18 odst. 2 zákona o advokacii. Podle tohoto ustanovení tedy ten, kdo nesplňuje podmínky pro ustanovení advokáta soudem podle zvláštních právních předpisů a ani si nemůže zajistit poskytnutí právních služeb jinak (dále jen „žadatel“), má právo, aby mu Komora na základě jeho včasné žádosti určila advokáta k poskytnutí
- a) právní porady podle § 18a nebo
 - b) právní služby podle § 18c.
47. Na žádost je nutno aplikovat další podmínky vyplývající z ustanovení § 18c odst. 3 zákona o advokacii, podle něhož platí, že *„nejde-li o poskytnutí právní služby na náklady státu podle § 23 odst. 3, je žadatel povinen v žádosti podle odstavce 2 doložit, že se neúspěšně pokusil zajistit si poskytnutí právní služby prostřednictvím alespoň dvou oslovených advokátů.“*
48. Z tohoto citovaného ustanovení zákona o advokacii vyplývá, že žadatel je povinen doložit, že se neúspěšně pokusil zajistit si poskytnutí právní služby prostřednictvím alespoň dvou oslovených advokátů tehdy, kdy se domáhá určení advokáta jinak, než na náklady státu v případech uvedených v § 23 odst. 3 zákona o advokacii. O které případy konkrétně jde, vyplývá poté z ustanovení § 23 odst. 3 zákona o advokacii.
49. S účinností zákona č. 349/2023 Sb. od 1. 1. 2024 podle ustanovení § 23 odst. 3 zákona o advokacii platí, že *„byl-li advokát určen podle § 18c k poskytnutí právní služby bezplatně a spočívá-li právní služba v zastoupení v řízení před orgány veřejné správy a v řízení před Ústavním soudem, hrađí jeho odměnu stát podle právního předpisu upravujícího mimosmluvní*

odměnu, není-li stanoveno jinak. V ostatních věcech má advokát určený podle § 18c k poskytnutí právní služby bezplatně pouze nárok na poskytnutí náhrady podle stavovského předpisu. Ustanovení § 22 odst. 1 části věty za středníkem se nepoužije“ (podtržení doplněno soudem).

50. Soud rovněž odkazuje na ustanovení § 23 odst. 5 zákona o advokacii, podle kterého *„byl-li advokát určen podle § 18c k poskytnutí právní služby za úplatu, hradí jeho odměnu klient podle právního předpisu upravujícího mimosmluvní odměnu, nedohodne-li se advokát s klientem jinak.“*
51. Soud uvedené tedy shrnuje tak, že žadatelé od 1. 1. 2024 podle ustanovení § 18c odst. 1 zákona o advokacii nejsou k určení advokáta pro poskytnutí právní služby nijak omezeni na nepříznivé majetkové poměry (a jejich prokázání). Ustanovení § 18c ve spojení s § 18 odst. 2 je tedy implicitním základem jak pro úplatnou, tak pro bezúplatně poskytovanou právní pomoc. Mohou totiž žádat o bezplatné určení advokáta, kdy náklady na odměnu advokáta žadatel nehradí a v případech stanovených v § 23 odst. 3 zákona o advokacii ji hradí stát. Kromě toho ve všech případech mohou žádat o určení advokáta za úplatu, kterou však žadatelé hradí z vlastních prostředků (viz citované ustanovení § 23 odst. 5 zákona o advokacii). Ustanovení § 18c i § 23 odst. 5 zákona o advokacii tedy v kontextu nálezu Ústavního soudu ze dne 24. 1. 2023, sp. zn. Pl. ÚS 44/21 nepochybně obstojí, neboť nijak neomezuji přístup k soudu ani přístup k právní pomoci.
52. Pro určení advokáta k poskytnutí právní služby žadatelé nicméně stále musí splnit výchozí podmínky podle § 18 odst. 2 zákona o advokacii, tj. především to, že si žadatel nemůže zajistit poskytnutí právních služeb jinak. Právě k prokázání této podmínky se pak vztahuje podmínka stanovená v ustanovení § 18c odst. 3 zákona o advokacii. Podle ní je žadatel, pokud nejde o poskytnutí právní služby na náklady státu v případech podle ustanovení § 23 odst. 3 zákona o advokacii, povinen v žádosti doložit, že se neúspěšně pokusil zajistit si poskytnutí právní služby prostřednictvím alespoň dvou oslovených advokátů. Jestliže totiž žadatel prokáže, že i přes ochotu uhradit odměnu advokáta opakovaně nebyl schopen si právní služby zajistit (tj. zajistit si ji jinak než určením), je na místě určit advokáta takovému žadateli rozhodnutím žalované.
53. Je pravdou, že v bodě 48 rozsudku sp. zn. 18 A 17/2024 zdejší soud přisvědčil žalobkyni, že vlivem nálezu Ústavního soudu Pl. ÚS 44/21 nedošlo ke změně § 18 odst. 2 a § 18c odst. 3 zákona o advokacii. Žalobkyně se ale mylně domnívá, že by to mohlo mít na řešení nynější věci vliv. Soud totiž v témže bodě dále zdůraznil, že *„(m)ezi stranami sporná podmínka (rozuměj doložení odmítnutí dvěma advokáty, pozn. soudu) platila již před účinností novely zákona o advokacii, a zákonodárce ji nově (implicitně) vztáhnul i na možnost určení advokáta k poskytnutí úplatné právní služby. Takový postup není v žádném rozporu s nálezem Pl. ÚS 44/21 a není ani jinak protiústavní.“* Na těchto svých závěrech soud i nadále trvá.
54. Soud tak dává za pravdu žalované, že v případě poskytnutí právní služby za úplatu ve smyslu ustanovení § 23 odst. 5 zákona o advokacii musí být splněny podmínky obsažené (mimo jiné) v ustanovení § 18c odst. 3 téhož zákona.
55. V této souvislosti soud s ohledem na výše uvedené odmítá také námitku žalobkyně, že by žalovaný rozhodoval bez adekvátní zákonné úpravy na základě svévole, která by způsobovala nicotnost napadeného rozhodnutí. V zákonné úpravě ustanovení § 18 odst. 2, § 18c ve spojení s § 23 zákona o advokacii totiž legislativec vymezil jak podmínky bezplatně poskytované právní pomoci, tak podmínky pro poskytnutí právní pomoci za úplatu.

56. Žalobkyně dále argumentovala, že žalovanou citovaná judikatura se týká rozhodnutí žalované o určení advokáta k poskytnutí bezplatné právní služby, nikoliv za úplatu.
57. Za pravdu lze žalobkyni dát v tom směru, že rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 25. 7. 2023, č. j. 17 A 93/2022 – 42 i rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 2. 2024, č. j. 7 As 217/2023 – 28 a ze dne 27. 6. 2024, č. j. 8 As 22/2024 – 57, se skutečně týkají poskytnutí bezplatné právní služby. Jak již však soud poznamenal výše, Nejvyšší správní soud ve své judikatuře vyložil, že každý z důvodů pro určení advokáta podle ustanovení § 18 odst. 2 a § 18c odst. 1, 2, 3 a 5 zákona o advokacii postačí sám o sobě k tomu, aby žalovaná advokáta konkrétnímu žadateli rozhodnutím neurčila. Tento výklad podmínek určení advokáta nebyl překonán nálezem Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 44/21, který se týká pouze těch ze zákonných důvodů, které souvisí s příjmovými a majetkovými poměry (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 6. 2024, č. j. 8 As 22/2024 – 57, bod 15).
58. Na věc nelze vztáhnout závěry rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 11. 2023, č. j. 2 As 260/2023 – 37. V něm posuzovanou žádost totiž žalovaná zamítla z několika důvodů vedle sebe (nedoložení majetkových poměrů, nedoložení neustanovení zástupce soudem a zneužívání práva). Nejvyšší správní soud sice konstatoval, že nedoložení relevantních skutečností k majetkovým poměrům žalobkyně ani nepředložení pravomocného usnesení soudu o neustanovení zástupce nemohly být v tomto případě důvodem pro zamítnutí její žádosti. Jednalo se však o situaci před nálezem Ústavního soudu Pl. ÚS 44/21, kdy byla žalobkyně paušálně vyloučena z práva na přístup k soudu a práva na právní pomoc jakožto potenciální osoba, která si nemůže zajistit právní pomoc advokáta na základě jiných než příjmových a majetkových poměrů. O takovou situaci nyní nejde. Zákonodárce nyní již postavení osob, v situaci jako je žalobkyně, dostatečně reflektoval novelizací zákona o advokacii a umožnil žádat osobám o určení advokáta i za úplatu.
59. V kontextu novelizace zákona o advokacii účinné od 1. 1. 2024, která přinesla novou úpravu poskytování placených právních služeb žalovanou, potom s ohledem na již výše uvedené vyplývá, že požadavek na doložení skutečnosti, že žadatel se neúspěšně pokusil zajistit si poskytnutí právní služby prostřednictvím alespoň dvou oslovených advokátů, je aplikovatelný na případy žádosti o placené právní služby. I přes odlišnosti skutkového a právního stavu v žalovanou odkazované judikatuře tak lze dojít k jednoznačnému závěru, že žadatel o poskytnutí o placené právní služby je povinen výše uvedenou povinnost založenou ustanovením § 18c odst. 3 zákona o advokacii žalované doložit.
60. Žalovanou odkazovaný rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 28. 6. 2023, č. j. 15 A 73/2021 – 31, se potom týká právní situace, ve které žalobkyně žádala o poskytnutí bezúplatné právní služby. Z bodu 28 tohoto rozsudku se přitom podává, že „[p]okud ovšem žalobkyně, jak sama tvrdí, nežádala žalovanou o určení advokáta k poskytnutí bezplatné právní služby, ale o určení advokáta k poskytnutí právní služby za úplatu, bylo v souladu s § 18 odst. 2 zákona o advokacii její povinností prokázat, že si nemohla zajistit poskytnutí právních služeb jinak, tj. na smluvním základě. Této povinnosti žalobkyně nedostála. Pouhé uvedení jmen dvou advokátů, které před podáním žádosti údajně marně žádala o zastupování před Ústavním soudem, v žádosti je v tomto směru nedostatečné, neboť žalobkyně toto tvrzení zhola ničím nedoložila.“
61. Žalobkyně dále namítala, že formulář žádosti o právní službu za úplatu je obsažen ve vyhlášce, přičemž zákonné zmocnění k vydání této vyhlášky Ministerstvem spravedlnosti je obsaženo v ustanovení § 18c odst. 4 věty druhé zákona o advokacii. Toto ustanovení však

podle žalobkyně týká toliko žádostí o poskytnutí bezplatných právních služeb, nikoliv těch placených.

62. Podle ustanovení § 18c odst. 4 zákona o advokacii „[k] žádosti o určení advokáta k poskytnutí právní služby bezplatně musí žadatel přiložit doklady o výši příjmu žadatele a společně s ním posuzovaných osob za období 6 kalendářních měsíců předcházejících podání žádosti, jakož i doklady o jeho majetkových poměrech. Podrobnosti náležitostí žádosti a způsob prokazování příjmových a majetkových poměrů žadatele v případě žádosti o poskytnutí právní služby bezplatně, jakož i rozsah údajů, které je žadatel povinen Komoře sdělit, stanoví Ministerstvo spravedlnosti vyhláškou“ (podtržení doplněno soudem).
63. Z ustanovení § 1 odst. 4 vyhlášky se přitom podává, že „[ž]ádost o poskytnutí právní služby za úplatu pro fyzickou osobu z jiných důvodů, než jsou příjmové a majetkové poměry této fyzické osoby, a žádost o poskytnutí právní služby za úplatu pro právnickou osobu z jiných důvodů, než jsou příjmové a majetkové poměry této právnické osoby, podle § 18c odst. 4 věty druhé a § 23 odst. 5 zákona o advokacii se podávají na formulářích, jejichž vzory jsou uvedeny v přílohách č. 5 a 6 k této vyhlášce.“
64. Soud s ohledem na výše citované ustanovení § 18c odst. 4 zákona o advokacii nemůže souhlasit s žalobkyní, že toto ustanovení neposkytuje zákonný základ pro stanovení obsahu žádosti o placené právní služby. Zmocnění v druhé větě § 18c odst. 4 zákona o advokacii k vydání vyhlášky ke stanovení podrobností náležitostí žádosti a způsobu prokazování příjmových a majetkových poměrů žadatele v případě žádosti o poskytnutí právní služby bezplatně se skutečně týká toliko žádostí o bezplatné poskytování právních služeb. Tato část ustanovení § 18c odst. 4 zákona o advokacii současně obsahuje rovněž zmocnění ke stanovení vyhláškou rozsahu těch údajů, které je žadatel povinen žalované obecně sdělit bez bližší specifikace typu žádosti; tedy nerozlišuje mezi žádostí o placenou či bezplatnou právní službu. V tomto ohledu má tedy příloha č. 5 vyhlášky oporu v ustanovení § 18 odst. 2 ve spojení s § 18c odst. 2 a 3 zákona o advokacii, neboť ustanovení § 18c odst. 4 věta druhá umožňuje Ministerstvu spravedlnosti vyhláškou stanovit rozsah údajů vyžadovaných i v žádostech o placenou právní službu.
65. Výše uvedený závěr potvrzuje ostatně také Důvodová zpráva k zákonu č. 349/2023 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s konsolidací veřejných rozpočtů, č. 349/2023 Dz, ve které je k ustanovení § 18c odst. 2 uvedeno: „Žádost o určení advokáta se bude podávat na předepsaném formuláři, jehož vzor a další náležitosti stanoví Ministerstvo spravedlnosti vyhláškou, a to jak v případě určení advokáta k poskytnutí právní služby bezplatně (jak tomu bylo doposud), tak za úplatu, aby zůstala zachována jednotnost podání a usnadnilo se žadatelům podávání žádostí. Do vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 120/2018 Sb. bude na základě tohoto ustanovení doplněn vzor žádosti pro poskytnutí právní služby za úplatu.“
66. V příloze č. 5 vyhlášky poté Ministerstvo spravedlnosti stanovilo rozsah údajů nezbytných pro poskytnutí právní služby za úplatu pro fyzickou osobu z jiných důvodů, než jsou příjmové a majetkové poměry této fyzické osoby. Mezi těmito údaji je mimo jiné také označení jmen dvou advokátů, kteří odmítli právní službu ve věci poskytnout, přičemž požadavek na poskytnutí těchto jmen vychází přímo z ustanovení § 18c odst. 3 zákona o advokacii. Požadavkem na uvedení těchto údajů tedy Ministerstvo spravedlnosti nepřekročilo své zákonné zmocnění k vydání vyhlášky.
67. Soud na základě uvedeného proto nemá pochyb o tom, že i pokud žalobkyně podala žádost o právní službu za úplatu, byla s ohledem na ustanovení § 18c odst. 3 zákona o advokacii

povinna prokázat, že se neúspěšně pokusila zajistit si poskytnutí právní služby prostřednictvím alespoň dvou oslovených advokátů.

68. Z obsahu žádosti žalobkyně vůči žalované ze dne 3. 7. 2024 poté vyplývá, že žalobkyně o určení advokáta na náklady státu nepožádala, zastoupení si hodlala hradit sama. Tuto skutečnost žalobkyně v soudním řízení nerozporuje.
69. Jak již soud konstatoval výše, vzhledem k podmínkám ustanovení § 18 odst. 2 ve spojení s § 18c odst. 3 zákona o advokacii proto žalovaná po žalobkyni zcela legitimně požadovala, aby splnila v něm vyjádřenou podmínku doložit neúspěšně oslovení dvou advokátů.
70. Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 10. 4. 2024, č. j. 7 As 194/2023 – 41 poukázal na to, že důkazní břemeno v této otázce tíží žalobkyni. Vyložil, že bylo „na stěžovatelce, aby dostatečně prokazatelným způsobem osvědčila, že ji jmenovaní advokáti skutečně odmítli, to se jí však nepodařilo. Nejvyšší správní soud tedy souhlasí se žalovanou a krajským soudem, že stěžovatelka nedoložila, že se neúspěšně pokusila zajistit si poskytnutí právní služby prostřednictvím alespoň dvou oslovených advokátů (§ 18c odst. 3 zákona o advokacii). Stěžovatelka sice v žádosti uvedla jména tří advokátů, avšak potvrzení o odmítnutí poskytnutí právní služby nedoložila ani u jednoho z nich. Uvedené vyvolává nemožnost vyhovění žádosti z důvodu nesplnění podmínky dle § 18c odst. 3 zákona o advokacii, tedy nedoložení potvrzením jména dvou konkrétních advokátů, kteří stěžovatelce odmítli poskytnout právní službu. Jelikož podmínky stanovené zákonem o advokacii musí být splněny kumulativně, již jen z tohoto důvodu nemohla být žádost stěžovatelky úspěšná (obdobně srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 2. 2024, č. j. 7 As 217/2023-28)“.
71. Současně platí, že doložení či osvědčení odmítnutí poskytnout právní službu nepředstavuje nepřípustnou zátěž ani pro žadatele, ani pro advokáta. Ustanovení § 18c odst. 3 zákona o advokacii k prokázání odmítnutí právní služby nestanovuje žádný formální postup. Postačí tedy, pokud žadatel doloží, že zmíněné advokáty sám oslovil a ti mu právní službu neposkytli. Oslovení advokáti k tomu nemusí vystavovat potvrzení, postačí jejich neformální vyjádření (např. zamítavá odpověď či nereagování na emailovou konverzaci se žádostí o právní službu). Z pouhého prohlášení žadatele, že byl advokátem odmítnut, nelze postavit na jisto, že žadatel advokáta o poskytnutí právní pomoci opravdu požádal. Takové prohlášení je tím pádem neprůkazné, neboť odmítnutí žadatele advokátem nijak nedokládá (viz žalovanou citované rozsudky Městského soudu v Praze ze dne 29. 6. 2023, č.j. 10 A 109/2022 – 40, bod 47, a Nejvyššího správní soudu ze dne 29. 2. 2024, č. j. 7 As 217/2023 – 28, bod 17, a ze dne 27.6.2024, č. j. 8 As 22/2024 – 57, bod 18).
72. Žalobkyně v této souvislosti doložila toliko potvrzení advokáta Mgr. B. ze dne 4. 7. 2024 o tom, že ve věci řízení před Městským soudem v Praze, sp. zn. 8 A 98/2023, odmítl žalobkyni poskytnout jí poptávanou právní službu z důvodu rozsahu poskytování právních služeb svým stávajícím klientům. Soud souhlasí se žalovanou, že čestné prohlášení z 3. 7. 2024 není způsobilé objektivně prokázat, že žalobkyně byla odmítnuta dvěma advokáty. Tím spíše v situaci, kdy advokátku Mgr. Š. oslovila pomocí SMS zprávy dne 2. 7. 2024 a poskytla jí tak pouhý jeden den na poskytnutí odpovědi. Žalobkyně pak nedoložila, že by vedle dvou výše uvedených advokátů ve věci, pro kterou o určení advokáta žalovanou žádala, oslovila advokáta třetího.
73. Pokud tedy žalobkyně neprokázala, že si požadovanou právní službu nemohla zajistit jinak oslovením alespoň dvou advokátů, nebyla naplněna výchozí podmínka obsažená v

ustanovení § 18 odst. 2 zákona o advokacii ve spojení s § 18c odst. 3 zákona o advokacii, tj. žalobkyně neprokázala, že si nemůže zajistit poskytnutí právní služby jinak.

74. V replice poté žalobkyně argumentovala, že požadavek v žádosti o právní službu za úplatu uvést údaje o ustanovení zástupce soudem je neopodstatněný. Soud k této námitce však uvádí, že žalovaný po žalobkyni uvedení tohoto údaje vůbec nepožadoval a jeho absence v žádosti nebyla důvodem, pro který žalovaná žalobkyni v napadeném rozhodnutí nevyhověla. Rozšířený senát Nejvyššího správního soudu již v usnesení ze dne 21. 10. 2008, č. j. 8 As 47/2005-86, č. 1764/2009 Sb. NSS, vyslovil, že „soudní řád správní je svojí povahou ‚obrannou‘ normou. Není normou ‚kontrolní‘, která by umožňovala komukoliv iniciovat, prostřednictvím podání žaloby ve správním soudnictví, kontrolu jakéhokoli úkonu veřejné správy. Má pouze zajistit poskytování právní ochrany v případech, kdy veřejná správa vstupuje do právní sféry fyzických nebo právnických osob. Hraničním kritériem pro žalobní legitimaci je právě tvrzený zásah do veřejných subjektivních práv. Nikoliv veškerá činnost (případně veškeré pochybení) veřejné správy je podrobena soudní kontrole ze strany fyzických a právnických osob, ale pouze ta, kdy činnost správy přesáhne do jejich veřejných subjektivních práv.“ Jestliže tedy žalovaná po žalobkyni uvedení ustanovení zástupce soudem nepožadovala, nemůže tuto námitku žalobkyně v rámci žaloby legitimně uplatňovat.
75. Městský soud v Praze se tedy ztotožnil se žalovanou, že žalobkyně neosvědčila nemožnost zajistit si právní služby jinak dle § 18 odst. 2 ve spojení s § 18c odst. 3 zákona o advokacii. Žalovaná tedy příhodně nevyhověla žádosti žalobkyně o určení advokáta k poskytnutí právní služby za úplatu podle ustanovení § 18c zákona o advokacii, jejímž předmětem mělo být zastupování žalobkyně v řízení před Nejvyšším správním soudem pod sp. zn. 6 As 142/2024.
76. Konečně k argumentaci žalobkyně stran včasnosti soud konstatuje, že žalobkyně byla povinna do žádosti uvést jak datum zahájení řízení, tak datum doručení posledního rozhodnutí orgánu. Na tomto závěru nic nemění ani argumentace žalobkyně, že informace o kasační stížnosti jsou dostupné na internetových stránkách nejvyššího správního soudu. Z ustanovení § 18 odst. 2 zákona o advokacii totiž vyplývá, že žádost musí být včasná. Včasnost žádosti je tak jednou z podmínek, jejíž naplnění je nezbytné pro kladné rozhodnutí žalované stran poskytnutí právní služby bez ohledu na skutečnost, zda jde o poskytnutí takové právní služby za úplatu či bezúplatně. Břemeno tvrzení i břemeno důkazní stran prokázání včasnosti je přitom nepochybně na straně žalobkyně. Ačkoliv žalobkyně specifikovala, že věcí, pro kterou má být advokát určen, je „kasační stížnost proti rozsudku Městského soudu v Praze č. j. 8 A 98/2023 – 38 ze dne 3. 4. 2024 (u NSS vedeno pod sp. zn. 6 As 142/2024)“, nevyplnila podrobné informace požadované v příloze č. 5 vyhlášky, konkrétně tedy datum zahájení řízení a datum doručení posledního rozhodnutí orgánu (což jsou informace rozhodné právě pro posouzení včasnosti žádosti). Nesplnila tak povinnost tvrzení stran rozsahu údajů, které je žadatel povinen žalované sdělit (příčemž tyto údaje vymezují přílohy vyhlášky, viz ustanovení § 18c odst. 4 zákona o advokacii).
77. Žalovaná pak nepochybila ani tím, že žádost věcně projednala. Předně je zapotřebí uvést na pravou míru, že žalovaná v napadeném rozhodnutí nevyslovila závěr, že žádost žalobkyně nebyla včasná. Žalovaná toliko v bodě 5 napadeného rozhodnutí konstatovala, že žalobkyně datum zahájení řízení ani datum doručení posledního rozhodnutí neuvedla, přičemž tyto časové údaje jsou důležité k prokázání včasnosti žádosti ve smyslu ustanovení § 18 odst. 2 zákona o advokacii. Z žádosti přitom nebylo zřejmé, zda byla kasační stížnost podána včas. Žalovaná tak žalobkyni vytkla absenci prokázání včasnosti žádosti, nikoliv nevčasnost jako

takovou. V této souvislosti soud konstatuje, že argumentace rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 5. 2023, č. j. 9 As 122/2022 – 36, není ve zde posuzovaném případě na místě. Žalovaná s ohledem na výše uvedené včasnost žádosti neposuzovala na základě svévolně stanovených pravidel. Včasnost žádosti totiž pro absenci relevantních údajů nemohla vůbec posoudit. Ačkoliv v řízení žalobkyně nesplnila podmínky pro určení advokáta a žalovaná jí proto nevyhověla, nebyl zde současně dán (či spíše prokázán) důvod, pro který by žalovaná měla žádost bez věcného projednání zamítnout (žalobkyně zde patrně odkazovala na zastavení řízení ve smyslu ustanovení § 66 odst. 1 písm. g) zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů).

78. Nad rámec výše uvedeného soud opakuje již výše uvedený judikatorní závěr, že každý z důvodů pro neurčení advokáta podle § 18 odst. 2 a § 18c odst. 1, 2, 3 a 5 zákona o advokacii postačí sám o sobě k tomu, aby žalovaná advokáta konkrétnímu žadateli rozhodnutím neurčila. Pokud tedy žalobkyně neprokázala odmítnutí jejího zastoupení ve věci dvěma advokáty, i případný důkaz včasnosti podané žádosti by bez dalšího na výrok napadeného rozhodnutí neměl žádný vliv.

V. Závěr a náklady řízení

79. Žalobkyně požádala žalovanou o určení advokáta k poskytnutí právní služby za úplatu podle ustanovení § 18c zákona o advokacii. Jelikož se nejednalo o případ hrazení odměny advokáta státem ve smyslu ustanovení § 23 odst. 3 zákona o advokacii, žalobkyně byla povinna podle ustanovení § 18 odst. 2 ve spojení s § 18c odst. 3 zákona o advokacii doložit, že se bezúspěšně pokoušela oslovit alespoň dva advokáty. To žalobkyně nesplnila. Stejně tak neprokázala včasnost své žádosti ve smyslu ustanovení § 18 odst. 2 zákona o advokacii. Žalobkyně proto nevyhověla podmínkám pro určení advokáta k právní službě za úplatu. Soud neshledal, že by novela zákona o advokacii účinná od 1. 1. 2024 byla protiústavní, přičemž v tomto ohledu setrval u dosavadních judikatorních závěrů. Neshledal ani nezákonnost přílohy č. 5 vyhlášky, neboť ustanovení § 18c odst. 4 věta druhá zákona o advokacii umožňuje Ministerstvu spravedlnosti vyhláškou stanovit rozsah údajů žádosti o placenou právní službu. Soud se potom neztotožnil ani s ostatními dílčími námitkami žalobkyně.
80. Soud tedy neshledal žalobu důvodnou, a proto ji zamítl (§ 78 odst. 7 s. ř. s.).
81. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud v souladu s ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobkyně neměla ve věci úspěch, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovaná žádala o náhradu nákladů řízení s tím, že jde o případ mimořádných důvodů hodných zvláštního zřetele, pro který je žalobkyně k náhradě nákladů řízení žalované povinna. Soud konstatuje, že takové důvody neshledal; ačkoliv již v době doplnění žádosti bylo řízení, kterého se mělo určení advokáta týkat, skončeno, neznamená to bez dalšího, že by žalobkyně neměla v obecné rovině právo bránit se proti napadenému rozhodnutí žalobou. Napadeným rozhodnutím o neurčení advokáta nepochybně došlo k zásahu do veřejných subjektivních práv žalobkyně, byť ve zde posuzovaném případě zákonnému. Podmínkou pro podání správní žaloby proti napadenému rozhodnutí v předmětné věci přitom není skutečnost, že řízení, pro které se má advokát určit, stále běží; zákon takovou podmínku neukládá. Žalované nevznikly žádné náklady nad rámec její obvyklé úřední činnosti, proto jí soud jejich náhradu nepřiznal.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **lze** podat **kasační stížnost** ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, sídlem Moravské náměstí 611/6, 657 40 Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Soud přiznané osvobození od soudních poplatků kdykoliv za řízení odejme, a to i se zpětnou účinností, jestliže se do pravomocného skončení řízení ukáže, že poměry účastníka osvobození neodůvodňují, popřípadě neodůvodňovaly. Přiznané osvobození se vztahuje i na řízení o kasační stížnosti.

Praha 29. května 2025

JUDr. Jaromír Klepš
předseda senátu